

Vuoden nuori upseeri on reserviupseeri kolmannessa polvessa

Teksti ja kuva: Toivo Haimi

Lasse Mäki peräänkuuluttaa reserviläistoiminnan aatteellisuutta ja uskoo, että jokaiselle löytyy sopiva tapa olla mukana maanpuolustustoiminnassa

Helsingin Reserviupseeripiiri palkitsi reservin aliluutnantti Lasse Mäen vuoden 2018 nuorena upseerina kevätkokouksessaan 13. toukokuuta. "Olihan se hienoa, varsinkin kun minulle tuli täytenä yllätyksenä, että minua oli esitetty palkinnon saajaksi", Helsingin Reserviupseereissa sekä HRUP:n hallituksessa vaikuttava Mäki toteaa. Hän kuitenkin lisää, että palkinnot ja kunniamerkit eivät saa olla itsetar koitus, joita jaetaan silkasta jakamisen ilosta tai velvollisuudesta, vaan niiden on toimittava tunnustuksena tehdystä työstä sekä kannatuksena hyviin suorituksiin varsinkin silloin, kun palkinto jaetaan joukon edessä. "Vuoden nuoren upseerin palkinnon jakamalla piiri kannustaa nuoria aktiivisuuteen ja osoittaa, että piirissämme suhtaudutaan positiivisesti myös nuorempiin reserviupseereihin", Mäki sanoo.

Lasse Mäki sai kipinän reserviläistoimintaan palvellessaan varusmiehenä Rannikkoprikaatissa Upinniemessä ja työskenneltyään palveluksen jälkeen sopimussotilana merivoimissa. Hän on kuitenkin hieman pettynyt siitä, ettei reserviupseeritoimintaa esitelty hänen varusmiesaikanaan kovin näkyvästi. "Yhdellä luennotilla viimeisellä palvelusviikolla esiteltiin lähinnä järjestöjen organisaatiokaavioita ja byrokratiaa. Se on sääli, sillä reserviläisharrastuksen ytimessä on kuitenkin itse toiminta ja siinä mukana olevat ihmiset", Mäki toteaa. Reserviläiset eivät muutenkaan näkyneet varusmiehille kuin harvakseltaan, mutta tähän hän toivoo muutosta tulevaisuudessa. "Olisi kannustavaa, että reserviläiset näkyisivät enemmän varusmiesten palveluksessa ja että reserviläiset pääsisivät jopa kouluttamaan varusmiehiä esimerkiksi harjoituksissa", hän pohtii.

Palveluksensa jälkeen Mäki kuitenkin otti itse selvää asioista, tutustui reserviläisjärjestöihin ja etsi tietoa. "Kun toimintaan lähti sitten itse mukaan, sai todeta, että tämä on todella monipuolinen harrastus. Kaikenlaisille ihmisille löytyy sopivia reserviläistoiminnan muotoja." Mäki itse on reserviupseeri kolmannessa polvessa ja seurasi isänsä ja isoisänsä jälkiä RUK:hon. "Tiettyjä velvoitteita tähän touhuun tulee siis ihan perhetaustasta", hän naurahtaa. Ensimmäisistä reserviläistoiminnassa Mäkeä motivoivat kuitenkin sen tarjoamat mahdollisuudet syventää ja kehittää omaa osaamista sekä oppia uutta. Häntä kiinnostavat myös kertausharjoitukset, varusmiehenä opittujen taitojen ylläpito kehittäminen sekä mahdolliset ylennykset reservissä. "Varusmiespalveluksen päättyminen ei tarkoita sitä, että sotilaskoulutus päättyisi. Päinvastoin,



siitähän se vasta kunnolla alkaa", Mäki sanoo.

Lasse Mäki pitää aatteellisuutta reserviläistoiminnan kulmakivenä. "Reserviläistoiminnan on pysyttävä reserviläistönä. On uskallettava olla aidosti aatteellinen maanpuolustuksellinen järjestö ja pidettävä yllä keskustelua maanpuolustuksen merkityksestä koko yhteiskunnalle", hän sanoo. Kun mietitään, kuinka voisi saada alle 30-vuotiaat mukaan reserviupseeriharrastukseen, Lasse Mäki toteaa, ettei mitään yksittäistä konstia ole. "Laadukas, kiinnostava ja monipuolinen toiminta vetää luokseen, mutta kyllähän se on lopulta henkilöstä itsestään kiinni, mihin haluaa vapaa-aikaansa käyttää", Mäki summaa. Hänen mielestään ei ole eikä pidäkään olla vain yhdenlaisista reserviläisharrastusta, vaan maanpuolustusta on voitava harrastaa monella tapaa. Yhden neuvon hän kuitenkin jakaa: reserviläistönä ei saa olla suorittamista. "Suorittamista ja kilpailuhenkisyyttä on monen nuoren elämässä jo muutenkin tarpeeksi. Yksittäisen henkilön on tulisi saada nauttia ja hyötyä harrastuksestaan. Kun kokee saavansa toiminnasta jotain, on siihen myös motivoivampaa sitoutua. Harrastusta ei ole kuitenkaan mielekästä mitata ja vertailla käytetyssä ajassa tai patruunojen määrässä", Mäki tuumii.

Ihmisten vapaa-aika on kovin kilpailtu alue, ja reserviläistoiminnan on pystyttävä Mäen mukaan tarjoamaan käytetyn ajan vastineeksi kokemuksia, joita ei muualta saa. Esimerkkeinä hän mainitsee luento- ja keskustelutilaisuudet puolustushallinnon hankkeista. "Tällaisista tapahtumista saa laadukkaampaa ja monipuolisempaa tietoa kuin pelkästään tiedotusvälineitä seuraamalla", Mäki toteaa. Hän kuitenkin lisää, ettei reserviläistönä saa olla joko-tai -tyyppistä, tarkoittaen sitä, että henkilö on joko täysillä mukana 'elämäntapareserviläisenä' tai sitten ei mukana ollenkaan. "On tärkeää löytää tasapaino, jossa jokainen voi mahdollisuuksiensa ja elämäntilanteensa mukaan osallistua yhdistysten tapahtumiin ja itseään kiinnostavaan

toimintaan."

Reserviupseeritoiminnan tärkeimpinä tehtävinä Lasse Mäki pitää reserviupseerin kasvua ja kehitystä. Se pitää Mäen mukaan sisällään koulutusta, verkostoitumista sekä aatteellista toimintaa. Aselajiympäriä merivoimien miehenä erilaiset merelliset toiminnan muodot ovat Mäen itsensä mielestä parasta reserviupseeritoiminnassa. Hän kuitenkin painottaa, että kaikenlaisille tapahtumille on paikkansa. "Eriaiset toiminnan muodot tukevat toisiaan ja auttavat taistelija kasvamaan ja kehittymään sotilaallisesti, mutta tukevat myös esimerkiksi siviilikoulutusta ja työelämässä tarvittavia taitoja", hän huomauttaa. Reserviläistoiminnan kautta saa Mäen mukaan myös paremman kuvan eri aselajeista sekä puolustusvoimista kokonaisuutena. "Varusmiespalvelus on pitkälti perustason suorittamista ja käskyjen toimeenpanoa päivästä toiseen, jossa voi muodostua aika kapea kuva maanpuolustuksesta. Reservissä oppii paremmin hahmottamaan, mikä merkitys kullakin eri tehtävällä on kokonaiskuvaan", Mäki sanoo.

Lasse Mäki neuvoo kaikkia reserviläisharrastajia pitämään yhteishenkeä yllä ja kutsumaan myös kavereitaan mukaan toiminnan pariin. "Paras tapa päästä mukaan on aloittaa harrastus toiminnaltaan itseä kiinnostavassa yhdistyksessä", hän sanoo. "Ja onhan tämä monipuolinen harrastus, joka tarjoaa jokaiselle jotakin ja tutustuttaa uusiin ihmisiin. Voi oppia uutta, kehittyä ja pitää hauskaa. Parempaa ajankäyttöä kuin monet muut asiat, joita vapaa-ajallaan voisi tehdä!" Mäki tiivistää.

Lasse Mäki s.1995, asuu Helsingissä

- Tekniikan kandidaatti, musiikin ja teologian ylioppilas
- Reservin aliluutnantti
- Harrastukset: maanpuolustus, taidemusiikki, kirjallisuus, retkeily, hiihto

Kolumni

Jukka Knuuti



Myytti Molotovin koktailista

Polttopullojen olennainen merkitys talvisodassa on myytti, joka on syytä unohtaa. Näin kirjoittaa historian emeritus-professori Jouko Vahtola kirjassaan Tankit tulee (Docendo 2015)

Kuvauksiin talvisodasta kuuluu olennaisena osana Molotovin koktaili, bensiinipullo, jolla lumipukuiset suomalaiset syyttivät puna-armeijan panssareita palamaan. Ja nyt professori tekee tuosta salaisesta aseestamme myytin. Hänellä on hyvät perustelut. Professori on käynyt perusteellisesti läpi kuvaukset neuvostopanssareiden osallistumisesta talvisodan taisteluihin. Niiden mukaan polttopulloja toki joskus käytettiin liikuntakyvyttömäksi saatettujen vaunujen tuhoamiseen. Mutta tärkein osa tästä tuhotyöstä tuli kasapanosten osaksi. (Vahtola on aikanaan saanut pst-miehen koulutuksen).

Paras panssarintappaja oli tietysti Boforsin 37 mm:n pst-kanuuna. Niitä vain oli aivan liian vähän. Aseen lisenssivalmistus oli sodan alla viivästynyt, kun ne haluttiin tehdä kotimaassa. Mutta kun piti ensin rakentaa tykkitehdas. Vielä murheellisempi oli Aimo Lahden suunnitteleman 20 millin pst-kiväärin kohtalo. 1938 valmistunut prototyyppi oli osoittautunut hyvin tehokkaaksi sen ajan panssareita vastaan. Vallitsi kuitenkin oppiriita, oliko oikea ase panssaritorjuntaan raskas konekivääri vai pst-kivääri. Pahaksi onneksi jalkaväen tarkastaja kenraalimajuri A.E. Heinrichs kuului konekiväärin kannattajiin. Hän viivytti kaikin tavoin päätöstä pst-kiväärin tilaamisesta. Hän suostui allekirjoittamaan hankintapäätöksen vasta 6. syyskuuta 1939. Vain kaksi koekappaletta ehti talvisodan rintamalle ja ne osoittautuivat erinomaisiksi aseiksi.

Suolaisten panssaritorjujen onneksi Stalin oli tehnyt Tuhatshkevistä kansanvihollisen ja hänen kehittämänsä hyvin edistysellinen panssaritaktiikka oli purettu. Panssarivaunusta tehtiin vain jalkaväen apuase. Saksan panssaridivisioonat antoivat Ranskassa kesäkuussa 1940 osviittaa siitä, miten Tuhatshhevskin panssaritaktiikan mukainen salamasota olisi saattanut toimia Karjalan kannaksella.

Puna-armeijan panssarit olivat talvisodassa valtaosaltaan T-26-vaunuja. Niiden panssari oli sen verran ohutta, että normaali tykistöisku saattoi pysäyttää panssarien etenemisen. Pääasiassa 75 millin, siis varsin keveiden, kranaattien sirpaleet riittivät vaunun tuhoamiseen tai ainakin vaurioittamiseen. Tieto on hieman yllättävä, sillä tykistömme talvisodan a-tarviketilanteen tietäen eivät suomalaisten torjuntaiskut kovin massiivisia voineet olla.

Jotain kertoo puna-armeijan taistelutaidosta suomalaisten harvojen pst-tykkien hengissä pysyminen. Toki miehiä kaatui ja tykkejä vaurioitui ja tuhoutui. Mutta silti on käsittämätöntä, että samassa taistelussa yksi tykki saattoi rankaisematta tuhota jopa toistakymmentä vaunua.

Miina pysäytti tuonaikaiset panssarit tehokkaasti. Räjähdykset katkaisi telan ja vaunu jäi pyörimään paikalleen. Oli sitten "pommarien" tehtävä hävittää liikuntakyvytön vaunu kasapanoksella. Se tehtiin yleensä pimeyden turvissa. Asiaa auttoi se, että vaunut varsinkin sodan alkuvaiheissa ajelivat ilman jalkaväkeä. Linjojen läpi ajaneena yksinäinen liikuntakyvytön vaunu oli tuohon tuomittu. Toki miinojakin oli aivan riittämättömästi. Korsuissa tehtiin puulaatikoita, jotka täytettiin rotulilla. Ja kyllä sellainenkin miina teki telasta selvää.

37-millinen kanuuna tuhosi helposti T26:n ja BT5:n. Sodan edetessä alkoi esiintyä myös T28 "Postijuna"-vaunuja, joihin tykki tehoi lähinnä sivusta ammuttuna. Toki kannaksella kehoitettiin uusia raskaita panssarityyppejä pienessä mittakaavassa. Kävipä paikalla myös jokunen KV-1 Klim Vorosilov, joihin 37 millinen ei tehonnut lainaan. Yhden Klimin tornista laskettiin 38 Boforsin osua, mutta ne eivät läpäisseet panssaria.

Puna-armeija menetti Kannaksella 3 200 panssarivaunua. Niistä suomalaiset tuhosivat 1900. Loput menetettiin teknisten syiden takia. Onneksi huonosti toimiva puna-armeija antoi panssaritorjujillemme aika mukavasti tasoitusta.

PS. Myyttiin polttopullostakin kuuluu uskomus, että se oli suomalainen innovaatio. Sitä kuitenkin käytettiin jo Espanjan sisällissodassa. Eikös sen nimi silloin kuuluisi olla Litvinovin cocktail. Hän kun oli Molotovin edeltä Neuvostoliiton ulkoministerinä.

Julkaistu aikaisemmin Suomen sotilas-lehdessä